

ਸਾਡੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹਾਲੇ ਬਾਕੀ ਹੈ- ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ

ਇੰਜੀ. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੁਬੰਬਰ

ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ
ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ

1935 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ 1937 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅੱਧੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਅਤੇ ਚਤੁਰਵਰਨ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ 7 ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਬਾਹਮਣ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ, ਵਿਧਾਇਕ ਬਣੇ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਆਦਿ ਵੀ ਬਣਨ ਲੱਗੇ। ਹੁਣ ਸ਼ਾਸਨ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਭਾਰਤ ਚਤੁਰਵਰਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। 1947 ਵਿੱਚ ਸੱਤਾ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਵਰਗ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਉਹ ਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਕੁੱਝ ਲਾਭ ਹੋਇਆ ਜਿਹੇ ਜਿਹਾ ਲਾਭ ਬਿਟਿਸ਼ ਸ਼ਾਸਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਚਤੁਰਵਰਨ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਮੰਤਰੀ, ਵਿਧਾਇਕ, ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਵਰਗ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਹੱਕ ਦਿਵਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਜੀਵਨ ਜੀਓ

“ਡਾ. ਬੀ. ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ 14 ਮਈ, 1938 ਨੂੰ ਰਤਨਾਗਿਰੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਕਨਕਾਵਲੀ ਵਿਖੇ ਕੋਣ ਪੰਚਮਿਲ ਮਹਾਰ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੀਤਾ। ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 1500 ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਸਨ ਕਾਲ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਹਾਰਾਂ ਦੀ ਤਰਸ਼ੇਗ ਹਾਲਤ ‘ਤੇ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਖੂਹਾਂ ਅਤੇ

ਧਰਮਸਾਲਾਵਾਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਸਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਗਾਂਧੀ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਭਲਾ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਗਾਂਧੀ ਇਮਾਨਦਾਰ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੰਬਈ ਅਤੇ ਸੀ.ਪੀ. ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੋ ਕੋਈ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਖੇਡੀ ਲਈ ਬੰਬਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣ, ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਕੁੱਝ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਨਹੀਂ ਸੀ

“ਡਾ. ਬੀ. ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ 22/23 ਅਕਤੂਬਰ, 1938 ਨੂੰ ਅਹਿਸਦਾਬਾਦ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਭਾਈ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਠਹਿਰਾਅ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੀਤਾ।

“ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸਨ। ਇਸਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਾਂਧੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਗਾਂਧੀ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਭਲਾ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਗਾਂਧੀ ਇਮਾਨਦਾਰ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੰਬਈ ਅਤੇ ਸੀ.ਪੀ. ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੋ ਕੋਈ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਖੇਡੀ ਲਈ ਬੰਬਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣ, ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ਵਿੱਚ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਕੁੱਝ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ।”

ਘਰੇਲੂ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਾਲ ਲੜਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਲੋੜ

ਡਾ. ਬੀ. ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਦੁਪਹਿਰ, 25 ਦਸੰਬਰ 1938 ਨੂੰ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕਿਸਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਨ ਸਵਾਫ਼ੀ ਸਹਜਾਨਦੰਦ ਦਾ ਇੱਕ ਇਕੱਠ ਵਿੱਚ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੇਤਾ, ਕੱਟੜਾਂਖੀ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਵੀ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ : “ਮੈਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਕਿ ਸੁਤੰਤਰ ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਵਜੋਂ, ਸੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਨ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੱਭਾਵਿਤ ਵਿਰੋਧੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।”

“ਮੈਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਸੰਘ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਮਜ਼ਿਨੀਨੀ ਦੀ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਅਹੁਦਿਆਂ ‘ਤੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠੇਗੀ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਪਣੀ ਸਾਰੀ ਸਕਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗੀ।”

ਮੈਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਹਿਸਾਸ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਭੁਖੇ ਜੀਵ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ, ਗਰੀਬ, ਦੱਬੇ-

ਕੁਚਲੇ ਲੋਕ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਤੋਂ ਪੀੜ੍ਹਤ ਹਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਰਗ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਝੱਲਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਪਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਸੀਂ ਉੱਚ ਵਰਗਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਮਤਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਾਂਗੇ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜਮਾਤੀ ਮੰਗਾਂ ‘ਤੇ ਜੋਰ ਦੇਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕਾਂਗਰਸ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਸਨ ਹੋ ਜਾਵਾਂਗੇ।

ਇਹ ਐਲਾਨ ਸਵਾਫ਼ੀ ਸਹਜਾਨਦੰਦ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਸਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਇੱਕ ਸਾਮਰਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਸੰਗਠਨ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀਆਂ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਾਂਗਰਸ ਸਾਮਰਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਸੰਗਠਨ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਜਾਣੂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਮੰਜੂਦਾ ਨੀਤੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ, ਕਿ ਮੰਜੂਦਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਕੇ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਵੀ ਨੂੰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਥਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਨਤਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਰਗ ਚੇਤਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ”
“Equality and Justice”
ਸੁਲਤਾਨਾ, ਸਮਾਜਿਕ, ਭਾਈਚਾਰਾ

ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰੀਏ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਕਾਂਗਰਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਸਨ ਹੋਣਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਖੁਦਕਸ਼ੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ।” “ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਫ਼ੀ ਸਹਜਾਨਦੰਦ ਦਾ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਵਾ

ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਵੈਲਫੇਅਰ ਐਸੇਸੀਏਸਨ ਦੀ ਮਾਮਿਕ ਬਿਕੱਤਰਤਾ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਈ

“ਇਕਾਈਲੀਟੀ ਐੱਡ ਜਸਟਿਸ”
ਪਟਿਆਲਾ 12 ਅਗਸਤ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਹੁ ਸਿ ਆ ਰ ਪੁ ਰ
(ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਹੁਗੜਾ)
ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਰਿਟਾਇਰਡ
ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਵੈਲਫੇਅਰ
�ਸੇਸੀਏਸਨ (ਜਸ਼ਿ.)
205/15 ਦੀ ਮਾਮਿਕ
ਮੀਟਿੰਗ ਸੀਨੀਅਰ ਡਿਪਟੀ
ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ,
ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਾਥੀਆਂ
ਮਨਜ਼ੀਤ ਸਿੰਘ, ਮੇਹਨ ਸਿੰਘ
ਖੇੜਾ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਮਾ.
ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਡਰਾਈਵਰ,
ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਨੂੰ
ਸਨਮਾਨ ਦਿੰਨ ਭੇਟ ਕਰਕੇ
ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ

ਦਾ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ।
ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 70 ਸਾਲਾਂ
ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ
ਭੁਧਿਦਰ ਸਿੰਘ, ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ,
ਯੋਗਰਾਜ ਇੰਸਪੈਕਟਰ
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਬਾਬਾ ਗੁਰਬਚਨ
ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ
ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਦੀ
ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ
ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਸੇਵਾ
ਮੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ,
ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ,
ਠੇਕੇ ‘ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ
ਤੁਰੰਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ।

ਲੈਡ ਪੁਲਿੰਗ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ
ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ
ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਰਨਾ, ਪਾਣੀ,
ਜੰਗਲ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ
ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ
ਲੋਕਾਂ ‘ਤੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਬੰਦ
ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।
ਅੱਜ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਵੱਖ-
ਵੱਖ ਬੁਲਾਇਆਂ ਨੇ ਸੰਬੰਧਤ
ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੀਨੀਅਰ
ਡਿਪਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ
ਸਿੰਘ, ਮਨਜ਼ੀਤ ਸਿੰਘ,
ਮੇਹਨ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਬਖਸ਼
ਸਿੰਘ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ,
ਸਿਵ ਕੁਮਾਰ ਡਿਪਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ
ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ, ਹਰਬੰਸ
ਸਿੰਘ, ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ,
ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਟੀ ਟੈਕਸ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਮਿਆਦ ਵਧਾਈ

ਲੇਕ 15 ਅਗਸਤ ਤੱਕ ਜੁਰਮਾਨੇ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਬਿਨਾਂ ਜਮਾ ਕਰਵਾ ਸਕਣਗੇ ਪ੍ਰਾਪਟੀ ਟੈਕਸ

“ਇਕਾਈਲੀਟੀ ਐੱਡ ਜਸਟਿਸ”
ਪਟਿਆਲਾ 12 ਅਗਸਤ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ (ਸਤਨਾਮ
ਸਿੰਘ ਸਹੁਗੜਾ)
ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਥਾਨਕ
ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ
ਪ੍ਰਾਪਟੀ ਟੈਕਸ ਭਰਨ ਲਈ
ਇਕਮੁਸ਼ਤ ਨਿਧਾਰਾ ਸਕੀਮ
ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਟੀ ਟੈਕਸ
ਦਾ ਪੁਰਾ ਬਕਾਇਆ ਬਿਨਾਂ
ਜੁਰਮਾਨੇ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਤੋਂ

ਸੰਪਤੀ ਟੈਕਸ ਵਾਲੇ
ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ/
ਨਿਧਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ 15
ਅਗਸਤ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ
ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ
ਸ਼ਹਿਰਵਾਸੀ ਜੁਰਮਾਨੇ ਅਤੇ
ਵਿਆਜ ਤੋਂ 100 ਫੀਸਦੀ
ਬਿਨਾਂ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਾਪਟੀ
ਟੈਕਸ ਦਾ ਬਕਾਇਆ 15
ਅਗਸਤ ਤੱਕ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾ
ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ
ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ

ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸਕੀਮ ਦਾ
ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ
ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਪਟੀ
ਟੈਕਸ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦਾ
ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ।

ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ, ਹੈਰੋਇਨ ਸਮੇਤ 3 ਗ੍ਰਿਡਤਾਰ

“ਇਕਾਈਲੀਟੀ ਐੱਡ ਜਸਟਿਸ”
ਪਟਿਆਲਾ 12 ਅਗਸਤ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਲੁਧਿਆਣਾ 12 ਅਗਸਤ
2025 - ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ
ਲੁਧਿਆਣਾ ਸਵਧਨ ਸਰਮਾ
ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ. ਅਤੇ ਡੀ.ਸੀ.
ਪੀ. (ਸਿਟੀ/ਦਿਹਾਤੀ)
ਗੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ.
ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੇਠ ਪੰਜਾਬ
ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ
ਗਈ ਮੁਹੱਿਮ “ਯੁੱਧ ਨਸ਼ਿਆ
ਵਿਹੁੱਧ” ਤਹਿਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰੇਟ
ਪੁਲਿਸ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਲੋਂ
ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ 30 ਗ੍ਰਾਮ
ਹੈਰੋਇਨ ਸਮੇਤ 3 ਨਸ਼ਾ

ਕੈਰ ਮੁੱਖ ਅਫਸਰ ਸਾਂਚੇ
ਜਮਾਲਪੁਰ ਅਤੇ ਚੌਕੀ ਮੁੱਡੀਆਂ
ਕਲਾਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਟੀਮ ਨੇ
ਗੁਪਤ ਸੂਚਨ ਦੇ ਅਧਾਰ
‘ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ
ਹੈਰੋਇਨ ਵੇਚਣ ਵਿੱਚ ਲਿਪਤ
ਤਿੰਨ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ
ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਪੁਲਿਸ ਰਿਮਾਂਡ
ਹਸਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਅੱਗੇ
ਲਵ੍ਹੀਤ ਸਿੰਘ ਉਤ੍ਤਰ ਲਵ੍ਹੀ

ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਡਤਾਰ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ
ਕੁੱਲ 30 ਗ੍ਰਾਮ ਹੈਰੋਇਨ, 30
ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਮੌਮੀ ਲਿਫਾਫੇ,
ਪਲਾਸਟਿਕ ਚਮਚ, ਇੱਕ
ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਕੰਡਾ ਅਤੇ
ਇੱਕ ਮੇਟਰਸਾਈਕਲ ਬਰਾਬਰ
ਕੀਤੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼
ਕਾਣਾ ਜਮਾਲਪੁਰ ਲੁਧਿਆਣਾ
ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 145
ਮਿਤੀ 08-08-25 ਅ/ਧ
21/29-61-85 NDPS
ACT ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕਰਕੇ
ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ
ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਪੁਲਿਸ ਰਿਮਾਂਡ
ਹਸਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਅੱਗੇ
ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ
ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ

ਬਲਾਕ ਐੱਝ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਮੰਦਿਰਾਗਾ --ਪ੍ਰਵੀਨ ਬੰਗਾ

“ਇਕਾਈਲੀਟੀ ਐੱਡ ਜਸਟਿਸ”
ਪਟਿਆਲਾ 12 ਅਗਸਤ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਬੰਗਾ 12 ਅਗਸਤ
(ਚਰਨਜੀਤ ਸੱਲ੍ਹਾਂ) ਜ਼ਿਲਾ
ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ
ਦੇ 75 ਪੰਡਿੰਗਾਂ ਨਾਲ ਜੁਡਿਆ
ਬਲਾਕ ਐੱਝ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ
ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇਲਾਕੇ ਦੇ
ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਰੇਸ,
ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ
ਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਐੱਝ ਬੀ
ਡੀ ਪੀ ਉਦਫਤਰ ਤੇ ਮਿਲ
ਰਹੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਪਕੇ
ਤੇ ਬੰਦ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ

ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ
ਜੇ ਐੱਝ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ
ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ
ਨਿਹਾਲ ਹੈ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ
ਲਗਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ
ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਨਿਤਰਨ
ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦਿਆਂ
ਪ੍ਰਵੀਨ ਬੰਗਾ ਜੇਨ ਇੰਚਾਰਜ
ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ
ਅਸੀਂ ਐੱਝ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈਂ

ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਾਂ ਅਤੇ
ਇਸ ਵਿਹੁੱਧ ਲੜਾਈ ਲੜੀ
ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਕਿ ਐੱਝ ਦੇ
ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼
ਮਿਲ ਸਕੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ
ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਕਮਾਂ
ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਇੰਚਾਰਜ, ਵਿਜੇ
ਗੁਆਂਚਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਕੱਤਰ,
ਮਾਸਟਰ ਸਤਪਾਲ ਰਟੈਂਡਾ
ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਲਕਾ ਬੰਗਾ,
ਚਰਨਜੀਤ ਮੰਦਚਾਲੀ ਜਨਰਲ
ਸਕੱਤਰ ਬਸਪਾ ਬੰਗਾ, ਸੇਮ
ਨਾਥ ਰਟੈਂਡਾ, ਕੁਲਦੀਪ
ਬਹਿਰਾਂ, ਦਰਸ਼ਨ ਬਹਿਰਾਂ
ਕਟਾਰੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ
ਸਾਰੇ ਸਾਥੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਗੈਰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਜੜ੍ਹਾਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਣੀਆ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ

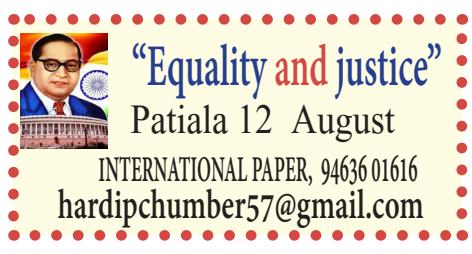
“ਇਕਾਈਲੀਟੀ ਐੱਡ ਜਸਟਿਸ”
ਪਟਿਆਲਾ 12 ਅਗਸਤ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਬੰਗਾ (ਚਰਨਜੀਤ ਸੱਲ੍ਹਾਂ)
ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ
ਦੀਆਂ ਗੈਰ ਰਾਜਨੀਤਕ
ਜੜ੍ਹਾਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਣੀਆਂ
ਚਾਹੀਦੀਆਂ, ਪਰ ਜੋ ਗੈਰਾਂ
ਦੇ ਧੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਅਤੇ
ਸਭ ਕਾਂਸੀ ਰਾਮ ਜੀ ਦੇ
ਲਗਾਏ ਹੋਏ ਦਰੱਖਤ ਦੇ
ਜੜੀ ਬੈਠਣ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵੀ
ਕੀ ਕਰਨਾ....?

ਸਾਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ
ਪਛਾਣਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ
ਕੈਂਹ ਹਨ ਤੇ ਕਿਸ ਈੰਡੇ ਥੱਲੇ
ਵਰਗੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰ
ਲੈਂਦੇ ਆਂ,

ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਟੀਰੀਅਲ
ਵੀ ਬਸਪਾ ਦੇ ਕੇ ਡਰਾਈਵ
ਬੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਪਰ
ਬਹੁਤੀਆਂ ਤਾਂ
ਬ

Unveiling the Truth: Dr. Ambedkar and the Sikhs - Myths, Misconceptions, and the Historical Realities

Few figures in modern Indian history have been as persistently misrepresented as Dr. B.R. Ambedkar, particularly in certain quarters where his legacy is viewed with suspicion or hostility. Among some vocal critics, especially from Punjab, a range of allegations have gained traction. These include the charge that he sought to subsume Sikhism under Hinduism through Article 25 of the Constitution and the Hindu Code Bill, allegedly with the ulterior motive of erasing Sikh identity, traditions, and culture. Some go so far as to accuse him of being anti-Punjab and blame him for the partition of Punjab and its tragic aftermath, citing his 1940 work *Pakistan or the Partition of India* - referred to dismissively and inaccurately as an 'article' - as evidence of culpability.

Further claims allege that Explanation II under Article 25 was inserted clandestinely by Dr. Ambedkar after the Constitution had been approved by the Constituent Assembly, and that two Sikh members' refusal to sign the Constitution was a symbolic protest. Some even go so far as to question Ambedkar's own identity, falsely asserting that he was not from the oppressed classes but an upper-caste Hindu, and that he was a supporter of *Manu Smriti*, allegedly seeking to impose its principles on Sikhs through the Hindu Code without consulting them or securing their participation. The absence of a Sikh member on the Hindu Code Bill Drafting Committee and the opposition from some Sikh leaders in Parliament are often cited to support this narrative.

It is further claimed that Dr. Ambedkar, not the Rashtriya Swayamsevak Sangh (RSS), was the one who sought to impose a Hindu Rashtra through a uniform Hindu code. His conversion to Buddhism is dismissed as a mere political stunt, and the constitutional safeguards for the Scheduled Castes and Tribes, including reservations, are mischaracterized as tools of their entrapment rather than empowerment.

These narratives culminate in the allegation that Dr. Ambedkar was forced to resign as Law Minister and MP due to strong Sikh opposition to the Hindu Code Bill, which supposedly aimed to destroy Sikhism by stealthily bringing Sikhs under Hindu law.

This article seeks to critically examine these allegations and distortions in the light of historical records, Constituent Assembly debates, parliamentary proceedings, and Dr. Ambedkar's own writings and speeches. It aims to uncover the true intent and constitutional rationale

behind Article 25, especially Explanation II, and the Hindu Code Bill, while assessing Dr. Ambedkar's role as a principled reformer and constitutionalist committed to the vision of "One India, One Nation" founded on the democratic ideals of liberty, equality, fraternity, justice, and dignity for all.

The charge that Dr. Ambedkar sought to subsume Sikhism under Hinduism through Article 25 and the Hindu Code Bill, with the ulterior motive of eradicating Sikh identity, traditions, and culture, reflects a serious misreading and misrepresentation of both the constitutional provisions themselves and of the spirit that informed their framing. It distorts the purpose of Explanation II under Article 25 and the legislative intent behind the Hindu Code Bill, while undermining the vision of the Constituent Assembly and Constitution's chief architect, Dr. B.R. Ambedkar, who was acutely conscious of India's religious plurality and committed to safeguarding the rights of all communities. Far from undermining any community's identity, Ambedkar's Constitution sought to ensure equality before law and access to public religious institutions without doctrinal imposition. Explanation I explicitly affirms that Sikhism is a distinct and autonomous religion recognizing, for instance, the right of Sikhs to wear and carry the kirpan as part of their religious profession. This recognition alone refutes the claim of any attempt to subsume Sikhism. Thus, Explanation II must be understood in its limited legalistic sense, and not as a denial of religious identity but as a constitutional mechanism to deliver inclusive justice. It upholds, rather than weakens, the commitment to religious freedom and equality. In

fact, it reflects Dr. Ambedkar's deeper constitutional vision rooted in unity in diversity, and in securing dignity and rights for all, irrespective of religious affiliation.

To appreciate the true intent of these provisions, one must go beyond literalism and examine the constitutional philosophy that shaped them. Explanation II under Article 25 states: In sub-clause (b) of clause (2), the reference to Hindus shall be construed as including a reference to persons professing the Sikh, Jaina or Buddhist religion, and the reference to Hindu religious institutions shall be construed accordingly." Sub-clause (b) of clause (2) states that nothing in this article shall prevent the State providing for social welfare and reform or the throwing open of Hindu religious institutions of a pub-

lic character to all classes and sections of Hindus. The careful and objective analysis of the Article and Explanations reveals that inclusion of the Sikh, Jain and Buddhist in the term Hindu is not theological but legal and contextual. It ensures that beneficial legislations particularly those dealing with temple entry, personal laws and religious endowments extend to these communities who historically shared social practices with Hindus. This was a conscious decision to allow the application of reform laws like the Hindu Code Bills to these communities without needing separate legislation for each. The intention was not to homogenize these religious communities but to enable inclusive social reforms without infringing on their religious autonomy.

The original draft Article 19 that became 25 in the final Constitution was extensively debated in the Constituent Assembly on 3rd and 6th December 1948 by members including Prime Minister Jawahar Lal Nehru, T. T. Krishnamachari, K.M. Munshi, Prof. K.T. Shah, Aladi Krishnaswamy Iyer, Dr. Ambedkar, and others. Prof. K.T. Shah suggested to add Jain, Buddhist, or Christian after the word "Hindu" in sub-clause (2) of article 19. He argued that the possibility of all religious institutions being accessible and open for all communities would promote harmony and brotherhood amongst the peoples following various forms of beliefs in this country. Some members expressed fear that it could be perceived as an attempt to undermine the independent religious identities of these communities. In response, Dr. Ambedkar clarified that the inclusion was not theological, but socio-legal. He made it clear that the definition was a matter of practical jurisprudence, not of spiritual homogenization. Explanation II as incorporated in the final Constitution emerged from intense constitutional deliberations with Dr. Ambedkar's legal acumen guiding the Assembly through the complexities of religious classification, legal pluralism, and social justice. The allegation that Explanation II was clandestinely inserted by Dr. Ambedkar does not stand the test of historical scrutiny. It overlooks the transparent and rigorous deliberations of the Constituent Assembly. Such a charge appears to be based more on conjecture than on credible evidence. The Constitution was formally adopted on 26 November 1949, and the final manuscript in flowing italics containing Explanation II was handwritten by Prem Behari Narayan Raizada (Saxena) and completed on 24 January 1950. It was then signed by

284 members of the Constituent Assembly. The sequence of events clearly reflects the transparency and collective endorsement of every provision, including Explanation II.

It is true that two Sikh members of the Constituent Assembly - Sardar Bhupinder Singh Mann and Sardar Hukam Singh (originally from the Shiromani Akali Dal who joined the Congress Party subsequently) registered their strong objections to the Constitution and declined to sign it, citing various concerns, including the perceived failure to adequately protect Sikh identity and rights. However, it is equally important to recognize that five other Sikh members, namely, Sardar Baldev Singh, Gurmukh Singh Musafir, Joginder Singh, Ranjit Singh, and Suchet Singh Aujla did sign the Constitution, thereby endorsing its principles. Moreover, both Sardar Hukam Singh and Sardar Bhupinder Singh Mann continued to actively participate in India's democratic and constitutional framework. Hukam Singh went on to serve as Deputy Speaker and then Speaker of the first three Lok Sabhas, and later as Governor of Rajasthan - positions that reflect his acceptance of and contribution to the constitutional order. Likewise, Bhupinder Singh Mann became the finance minister of the then PEPSU (Patiala and East Punjab States Union) State. Their later public service under the Constitution suggests that while they may have initially voiced objections, they ultimately affirmed their commitment to India's constitutional democracy.

The issue was again discussed at length during the debates on the Hindu Code Bill, which was applicable to Hindus, Sikhs, Jains, Buddhists, and any other person who was not a Muslim, Christian, Parsi, or Jew by religion.² The aim of the Bill was to codify the rules of Hindu law, which were scattered across innumerable decisions of the High Courts and the Privy Council. These decisions formed a bewildering motley for the common man and led to frequent litigation. The Government was, therefore, bound to examine every social institution that existed and see whether it satisfied principles of liberty, equality, and fraternity as enshrined in the Constitution. It was necessary to liberate Hindu women from the perpetual bondage and empower them socially and economically as equal citizens of free India. Originally, the Bill sought to modify and codify the law relating to matters such as women's rights to property, succession, inheritance, marriage, divorce, maintenance,

adoption, minority, and guardianship. 3 However, due to time constraints, the Prime Minister decided to confine the Bill to “Marriage and Divorce” only. .

Sikh members, Sardar Hukam Singh and Sardar Bhupinder Singh Mann, objected to the clubbing of Sikhs with Hindus, arguing that it diluted Sikh identity and amounted to religious assimilation under Hinduism. Sardar Hukam Singh pointed out that in Punjab, custom was the primary rule of law in matters such as divorce, marriage, succession, inheritance, and wills. The Sikhs solemnized marriages under the Anand Marriage Act, 1909, in which degrees of prohibited relationships were not strictly observed. He feared that customary practices and the Anand Marriage would be rendered invalid under the proposed Bill. .

Sardar Bhupinder Singh Mann urged that Sikhs should be excluded from the Hindu Code, asserting that their secular customs regarding succession, property rights of women, marriage, divorce, and dowry were far more progressive and liberal than the proposed retrograde provisions of the Bill. He quoted the distinguished judge, Dr. Tek Chand, who noted that Jats, particularly Sikh Jats, held very liberal views on marriage-related matters. B.S. Mann insisted that the proposed law effectively amounted to a conversion law for the Sikhs. He moved an amendment accordingly and complained that no Sikh member had been included in the Select Committee on the Bill, nor was Sikh opinion ever consulted on this vital matter. He emphasized that all seven Sikh members in the House had opposed the Bill, and the Shiromani Gurdwara Parbandhak Committee (SGPC) had also expressed its opposition. He maintained that Sikhs were not Hindus and were not governed, to any significant extent, by Hindu law. .

In reply, Dr. Ambedkar said that it was perfectly legitimate for anybody to put forth his view point, but the tone of Sardar B.S. Mann’s speech was very hurtful and very repugnant. He pointed out that the clause 2 relating to the application of the Code to Hindus, Jains, Buddhists, Sikhs, and others had been discussed for seven days. About thirty amendments to the clause were moved, extensively debated, and the clause, as amended, was passed by the House on 20th September 1951. He noted that it was unparalleled in the history of past legislative assemblies that a single clause was deliberated upon for so long.

Regarding the objections raised by Sardar B.S. Mann and Sardar Hukam Singh, Dr. Ambedkar explained that the application of Hindu law and the Hindu Code to these communities was a historical development. Judicial decisions had long established that, with respect to Hindus, custom would override the text of the Smritis. The Privy Council had ad-

dressed the issue before 1830 and determined that Sikhs were to be treated as Hindus for legal purposes. Sardar Hukam Singh himself admitted that this had never been in doubt.

Dr. Ambedkar further stated that historically, all legislation amending Hindu personal law had been applied to communities judicially recognized as part of the Hindu fold - namely Buddhists, Jains, and Sikhs. Pandit Govind Malaviya, participating in the debate, noted that while Buddhism, Jainism, and Sikhism were distinct religions, they had originated from Hinduism and were part of its broader cultural sphere. Therefore, there was no need to mention them separately.

Addressing the claim that Sikhs were not consulted, Dr. Ambedkar stated that religious consultation had not been a feature of legislative practice. Nonetheless, in this case, consultation had occurred. The Hindu Code Bill was based on the recommendations of the Rau Committee (1941), which had widely publicized its proposals and conducted public hearings across India. .

During its visit to Lahore, Justice Teja Singh submitted a statement as a High Court judge without objecting to the application of the Code to Sikhs. Sardar Harnam Singh, a judge of the Punjab High Court, also raised no objections. Likewise, Sardar Iqbal Singh, a lawyer, did not oppose the Bill. Only Sardar Waryam Singh, Secretary of the Akali Darbar, voiced objections, arguing that Sikhs were more liberal in their customs. After the Rau Committee’s report, the Bill was introduced in April 1947 and circulated among provincial governments. The Punjab Government consulted the judiciary, administration, and religious organizations. Only one - a Hindu organization, responded. . In the light of this, the claim that Sikh opinion was not consulted does not stand up to the evidence on record.

Dr. Ambedkar also clarified in the House that Sardar B.S. Mann’s private concern had been about the Anand Marriage ceremony. He had assured Mann that the Anand Marriage Act would not be abrogated. Regarding Punjab’s customary law, Ambedkar argued that it was, in essence, Hindu law in a simplified form. The Bill did not abolish customs but only restricted the creation of new ones. Addressing the judgment by Dr. Bakshi Tek Chand, Ambedkar clarified that the legal question was whether a marriage between a Jat Sikh and a Mazhabi Sikh was valid. The court had held that both were Shudras under Shastric law and thus, their marriage was legally valid. 1. Given these documented facts, the objections raised by the critics appear unfounded.

The assertion that Dr. B.R. Ambedkar was an upper-caste Hindu who supported the Manu Smriti, and sought to

impose Manu’s laws on Sikhs through the Hindu Code while allegedly aiming to establish a Hindu Rashtra, is patently false and contrary to documented facts. These critics seem not to have consulted the vast literature available on the subject before making such sweeping and unfounded claims. Dr. Ambedkar was born into an untouchable community and was treated as such throughout his life. He fought tirelessly against caste oppression, dedicating his life to the annihilation of untouchability, caste, and caste-based discrimination. To understand the falsity of such allegations, one must read his autobiographical account Waiting for a Visa 11, along with authoritative biographies, Constituent Assembly and Parliamentary debates, and his voluminous Writings and Speeches.

The allegation that it was not the Rashtriya Swayamsevak Sangh (RSS), but Dr. B.R. Ambedkar who intended to impose a Hindu Rashtra through a uniform Hindu Code, is entirely divorced from reality; it is more a work of imagination than of evidence. Had the critics taken the trouble to consult the extensive literature, debates, and Dr. Ambedkar’s own writings, particularly ‘The Philosophy of Hinduism’ (BAWS, Vol. 3), ‘Annihilation of Caste’ (BAWS, Vol. 1), ‘Riddles of Hinduism’ (BAWS, Vol. 4), and ‘Who Were the Shudras and Who Were the Untouchables?’ (BAWS, Vol. 7), they would not have even contemplated such a claim, let alone made it.

Dr. Ambedkar emphatically rejected the Hindu social order as propagated in the Vedas, Smritis, and Puranas. He not only denounced Manu Smriti, but sharply criticized the entire corpus of Hindu scriptures for upholding a rigid and unjust social hierarchy. For him, the true path to social reform lay in the annihilation of caste and the rejection of the sanctity of Hindu Shastras. He declared: “If you wish to bring about a breach in the system, then you have got to apply the dynamite to the Vedas and the Shastras, which deny any part to reason and morality cNothing else will prevail.” 12

A devotee of Buddha, Kabir and Phule, and worshipper of learning, self-respect, and character, Dr. Ambedkar represented an ideal personality and a leader of high moral character. He encapsulated his social philosophy in three powerful words ‘Liberty, Equality, and Fraternity.’13 His lifelong struggle was devoted to establishing a democratic, secular, and egalitarian society, and to building India as a strong nation of one people. This vision culminated in the

drafting of the Indian Constitution, a document he fathered with these principles at its core. To label such a man as a proponent of a ‘Hindu Rashtra’ is not just false - it reflects an ulterior, malicious intent.

The claim that Dr. Ambedkar was a

supporter and promoter of Manu Smriti, and that he intended to enforce it upon the Sikhs through the Hindu Code, is either an expression of ignorance or deliberate misrepresentation. He unequivocally condemned Manu Smriti. He wrote: “There is no code of laws more infamous regarding social rights than the Laws of Manu. Any instance from anywhere of social injustice must pale before it.” He viewed Manu Smriti as the ideological core of orthodox Hinduism, a doctrine that in his words was: “inimical to equality, antagonistic to liberty, and opposed to fraternity.” He further denounced it as “unhuman and unmoral,” and said its chaturvarnya theory “deadens, paralyses, and cripples the people from helpful activity.” Considering Manu Smriti a symbol of injustice, cruelty, and inequality, Dr. Ambedkar and his followers made a bonfire of it on 25th December 1927 at Mahad. 14 In light of such facts, it is difficult to take the critics’ assertions seriously, much less accept them.

Assertions that Dr. Ambedkar never genuinely intended to convert to Sikhism; that his adoption of Buddhism was merely a political move; that constitutional safeguards and reservations were tools of entrapment rather than empowerment; and that he remained a Hindu until death - all contradict well-documented evidence. Firstly, Dr. Ambedkar considered religious conversion seriously only after the Yeola Conference (13 October 1935), not in 1930 as claimed. At this landmark conference, he made the famous declaration: “Unfortunately, I was born a Hindu untouchable. It was beyond my power to prevent that. But it is within my power to refuse to live under ignoble and humiliating conditions. I solemnly assure you that I will not die a Hindu.” 15

He always regarded the Depressed Classes as a distinct social group separate from Hindus, and deserving of independent representation in the framing of India’s Constitution. This was affirmed when he and Dewan Bahadur R. Srinivasan were invited to the Round Table Conference by the British Government. Their separate status was formally recognized in the Communal Award of September 1931, which granted them separate electorates at par with Muslims, Sikhs, and Christians.

Dr. Ambedkar fulfilled his vow on 14 October 1956 by publicly embracing Buddhism at Nagpur. More than five lakhs of his followers embraced Buddhism alongside him. The twenty-two vows he administered on the occasion explicitly rejected Hindu gods and rituals, underscoring the sincerity and depth of his spiritual transformation. In a historic address lasting over an hour on 15 October, he declared that Hinduism was a ruinous religion and that no one could truly prosper under it. He asserted that under the egalitarian principles of Buddhism,

individuals, the nation, and the world at large could flourish. He emphasized that world peace was unattainable without justice, and that Buddhism, being founded on the principle of justice, would serve as the savior of humanity.¹⁶

To say that he never truly considered conversion to Sikhism or that his conversion to Buddhism was merely political, is to willfully disregard history. After his Yeola declaration, representatives of many religions, including Sikhism approached him. He seriously explored Sikhism as a viable path for his people. At Nasik, he expressed interest in integrating his people into a strong, organized Sikh religion. Addressing the Untouchable Youths' Conference in Poona on 12.13 January 1936, which was largely attended by people from Hindu, Muslim, and Sikh communities, he declared his firm resolve to convert, even God, he said, could not dissuade him. Later that evening he attended a Sikh Bhajan-Kirtan event where Sikh leaders invited him formally to their faith.⁷

Dr. Ambedkar attended the Sikh Mission Conference at Amritsar on 13-14 April 1936. Many Sikhs and Depressed Classes' people from various provinces attended. Addressing the conference Dr. Ambedkar praised the Sikh principles of equality. He even sent his son Yashwant Rao and nephew Mukund Rao to the Golden Temple, Amritsar for a month and half-long study.¹⁸

After deep reflection and consultations with colleagues from various provinces, Dr. Ambedkar initially resolved to adopt Sikhism. Some of his associates advised him to engage with the Hindu Mahasabha, pointing out that Sikhism was widely regarded as culturally affiliated with Hinduism and that Sikhs were eligible for Mahasabha membership. Dr. B.S. Moonje, then President of the Hindu Mahasabha, met Dr. Ambedkar at his Bombay residence, Rajagriha, on 18 June 1936. They held an in-depth discussion on the implications of conversion to Sikhism. Ambedkar's views were later summarized in a written statement, which received the approval of both Dr. Moonje and even Shankaracharya Kurtakoti. Ambedkar argued that even from a Hindu standpoint, Sikhism was the most acceptable alternative, as it shared cultural traditions with Hinduism and could contribute to the political advancement of the country. Despite opposition from Gandhi and other leaders, Dr. Ambedkar continued his engagement with the Sikh Mission. He sent thirteen followers to Amritsar for further study and remained in active communication with Sikh leaders. An agreement was even reached to establish a college in Bombay for the upliftment of the Depressed Classes. However, due to emerging differences between Ambedkar and the Sikh Mission, the understanding ultimately fell

through.¹⁹

Though Dr. Ambedkar ultimately chose Buddhism for a variety of reasons, he remained deeply impressed by the philosophy of Guru Nanak and the teachings in the Holy Guru Granth Sahib. In his undelivered 1936 speech (later published as Annihilation of Caste) to the Lahore Conference of the Jat Pat Todak Mandal, he declared: "You must not only discard the Shastras; you must deny their authority, as did Buddha and Nanak. You must take the stand that Buddha and Guru Nanak took."²⁰

The shared values of humanism, equality, and democracy in both Buddhism and Sikhism are reflected in the Preamble - the soul of the Indian Constitution drafted by Dr. Ambedkar. Considering these facts, the allegation that his conversion was a political stunt or that he had no real interest in Sikhism utterly collapses.

The assertion that constitutional safeguards, including reservations for Scheduled Castes and Scheduled Tribes, are tools of social entrapment rather than instruments of liberation and empowerment reflects a profound misunderstanding of their purpose. It also undermines Dr. B.R. Ambedkar's lifelong struggle to uplift the marginalized and secure for them a life of dignity, equality, and justice. The constitutional provisions for the abolition of untouchability, the guarantee of fundamental rights, the Directive Principles of State Policy, and affirmative action, including reservations, are not instruments of division. They are powerful tools of social transformation. These measures aim to realize the Constitution's vision of a just and inclusive society, and to forge a truly unified nation. "one people, one nation." While it is true that casteism continues to be a formidable obstacle despite the legal abolition of untouchability, tangible progress is evident. The rigidity of caste boundaries is gradually weakening; inter-caste marriages, shared dining, and social integration are increasingly common across the country. A notable shift in public consciousness is underway, particularly among the youth, who are more liberal, egalitarian, and receptive to constitutional values. If this trajectory continues, the constitutional ideals of equality, fraternity, dignity, and justice will not remain distant aspirations but will become lived realities.

The allegation that Dr. Ambedkar was anti-Punjab and responsible for the partition of Punjab and the creation of Pakistan, thereby causing untold miseries to its people, is rooted either in blatant ignorance, a misunderstanding of historical facts, or a deliberate distortion of truth. The idea of a separate Muslim homeland in British India, which eventually culminated in the formation of Pakistan, did not originate with Dr. Ambedkar. It was first articulated by Sir Muhammad Iqbal

(Allama Iqbal) in his presidential address to the All-India Muslim League at its Lucknow session in December 1930. However, the League did not formally adopt the proposal at that time. The concept was later expanded and named "Pakistan" by Rehmat Ali, M.A., LL.B., in 1933. He launched the Pakistan Movement and envisioned a separate, independent state comprising five Muslim-majority provinces: Punjab, North-West Frontier Province (NWFP), Kashmir, Sindh, and Baluchistan. The rest, in his view, constituted "Hindustan."

The idea gained political traction when the Muslim League passed its landmark Lahore Resolution on 26 March 1940, calling for the creation of "independent States" in the northwest - Punjab, NWFP, Sindh, Baluchistan, and the east - Bengal, outside the framework of British India. This demand was based on the League's assertion that Muslims were a distinct nation.²¹

Dr. Ambedkar, though deeply committed to the cause of social justice and the upliftment of the downtrodden, was also an astute political thinker who understood that political independence was essential for building a just society. However, he also recognized that independence could not be achieved without resolving the communal deadlock, especially the demand for Pakistan, which had become the greatest obstacle to India's unity and constitutional future. In response to this growing demand, Dr. Ambedkar wrote a thoroughly researched and analytical treatise in December 1940 titled *Thoughts on Pakistan* - not a mere article, as critics falsely claim. In this work, he critically examined the rationale, implications, and potential consequences of the partition proposal. As he clarified, the purpose of the book was not to advocate for or against Pakistan, but "to assist the student of Pakistan to come to his own conclusions."²²

The treatise garnered significant attention among political leaders, academics, and policymakers, prompting Ambedkar to publish two expanded editions in 1945 and 1946 under the revised title *Pakistan or the Partition of India: The Indian Political What's What*. These later editions went beyond the idea of Pakistan to include a comprehensive analysis of Indian political history, communal tensions, and the constitutional challenges confronting India.

In the preface to the revised edition, Dr. Ambedkar remarked: "The book appears to have supplied a real want. I have seen how the thoughts, ideas, and arguments contained in it have been pilfered by authors, politicians, and editors of newspapers to support their sides. I am glad that the book has been of service to the Indians who are faced with the knotty problem of Pakistan. The fact that Mr. Gandhi and Mr. Jinnah in their

recent talks cited the book as an authority on the subject which might be consulted with advantage bespeaks the worth of the book." He further stated: "The book is more than a mere treatise on Pakistan. It is an analytical presentation of Indian history and Indian politics in their communal aspects... so large and varied that it might well be called the Indian Political What's What."²³

To Dr. Ambedkar, the attitudes of both Hindu and Muslim leadership toward the Pakistan question were far from rational. Each side remained deeply entrenched in its own sentiments, resulting in a prolonged deadlock that indefinitely delayed India's independence. In contrast, millions of thoughtful Indians longed for a practical, balanced resolution to the communal impasse. Dr. Ambedkar was among them.

After reflecting deeply on the issue for over three years, he arrived at certain conclusions and proposed a comprehensive scheme, presented in the form of a draft Act of Parliament, to break the communal deadlock. He maintained that the Pakistan question was fundamentally one of self-determination and must be resolved by ascertaining the will of the people. To this end, he proposed a plebiscite of both Muslims and non-Muslims in the Muslim-majority provinces. If a majority of Muslims opted for separation, a neutral and internationally composed Boundary Commission would be tasked with redrawing provincial borders along ethnic and cultural lines. Based on the plebiscite results, the territories favoring secession would form Pakistan, and separate Constituent Assemblies would be constituted for both Pakistan and Hindustan to draft their respective constitutions. The two independent states would begin functioning from a mutually agreed date.

Ambedkar's scheme also included a flexible provision: those opting for Pakistan would have the right to return to India after ten years, and vice versa. If the majority were not immediately in favor of separation, a united central government would continue for a ten-year interim period, after which the question could be revisited through

another plebiscite. His intention was not to force a decision but to allow space for reflection and future reconciliation. While Dr. Ambedkar did not explicitly advocate either for or against Partition, he believed that if Muslims truly desired Pakistan, they should be allowed to experience it. Any reunification that followed such an experience, he argued, would be more stable and enduring.

He made it clear that the purpose of his treatise was not to impose his views but to present a factual, balanced, and thoroughly reasoned analysis to enable readers to form their own judgments on the critical issue of "Pakistan or no Paki-

stan.” 24

These facts make it abundantly clear that, far from being responsible for Partition or being anti-Punjab, Dr. Ambedkar emerged as a voice of reason and realism. His contribution was not divisive but a sincere attempt to offer a sober, evidence-based framework to address a deepening national crisis - one that many others were either ignoring or evading.

The claim that Dr. Ambedkar was forced to resign as Law Minister and from Parliament due to strong Sikh opposition to the Hindu Code Bill, is patently false and misleading. To begin with, while Dr. Ambedkar did resign from his position as Law Minister, he did not resign from Parliament. In his statement dated 10 October 1951, Dr. Ambedkar clearly articulated the reasons behind his resignation from the Cabinet. Among these were the underutilization of his talent and legal expertise, the government's inadequate attention to the pressing concerns of the Scheduled Castes, Scheduled Tribes, and Backward Classes, dissatisfaction with the direction of foreign policy, and his exclusion from important Cabinet Committees. However, as Dr. Ambedkar himself emphasized, these were largely personal and the least considerations. The principal and most compelling reason for his resignation was the government's mishandling of the Hindu Code Bill, a measure he regarded as a historic opportunity for social reform, which was being systematically sidelined and ultimately sacrificed for political expediency.

The Hindu Code Bill was introduced in the House on 11 April 1947. After a prolonged life of four years, it languished. Passed only in part, with four clauses and the Bill was eventually shelved. For an entire year, it was not even referred to a

Select Committee. Although the Select Committee's report was taken up on 19 December 1949, no time was allocated for its discussion in 1950. When clause-wise discussion resumed on 5 February 1951, only three days were devoted to it. It was taken up again briefly on 17 September 1951.

Then, in a surprising move, the Prime Minister proposed that only the sections dealing with Marriage and Divorce be passed.effectively abandoning the remaining provisions due to supposed time constraints. This came as a bolt from the blue to Dr. Ambedkar. He began to feel that, although the Prime Minister was sincere in words, he lacked the political will and resolve to see the Bill through. More powerful members of the Cabinet had pushed their legislative priorities ahead of this crucial social reform.

Dr. Ambedkar regarded the Hindu Code Bill as the most significant social reform legislation ever attempted by the Indian legislature. In his words: “To leave inequality between class and class, between sex and sex, which is the soul of Hindu society.untouched and to go on passing legislation relating to economic problems is to make a farce of our Constitution and to build a palace on a dung heap. This is the significance I attach to the Hindu Code.”

The Prime Minister had earlier assured the passage of the Bill on multiple occasions.on 28 November 1949, 19 December 1949, and again on 26 September 1951. When these assurances ultimately went unfulfilled, Dr. Ambedkar, staying true to his convictions and principles, tendered his resignation from the Cabinet on 27 September 1951.an act of integrity, moral courage, and principled protest. 25

Considering these facts and historical

records, the claim that Sikh opposition led to his resignation is baseless. It appears to be a deliberate distortion of history, intended to malign Dr. Ambedkar's legacy.

It is pertinent to note that although the Hindu Code Bill was not enacted during Dr. Ambedkar's tenure as Law Minister, its essence was eventually realized through four landmark legislations: The Hindu Marriage Act (1955), The Hindu Succession Act (1956), The Hindu Minority and Guardianship Act (1956), and The Hindu Adoption and Maintenance Act (1956). These Acts, like the Hindu Code Bill, applied uniformly to Hindus, Buddhists, Jains, and Sikhs. Notably, those who vehemently opposed the Hindu Code Bill and criticized Dr. Ambedkar have since remained silent on the inclusion of Sikhs under the term "Hindu" in these statutes - an omission that exposes their selective outrage and underlying prejudice. Such criticism appears less about principles and more about political or sectarian motives.

A true egalitarian, Dr. B.R. Ambedkar was not only the chief architect of the Indian Constitution but also a global thinker, an erudite scholar, a profound humanist, a tireless advocate for the marginalized, an ardent democrat and a patriot. In his own words and actions, he lived by the creed of being “an Indian first and an Indian last.” His vision continues to guide India’s journey toward justice, liberty, equality, and fraternity.

Dr. B.R. Ambedkar's contributions to the making of modern India are too profound to be eclipsed by politically motivated distortions or sectarian narratives. His vision was rooted in justice, equality, and rationality - principles that continue to shape India's constitutional democracy. Far from being an architect of division,

he was a voice of reason amid the chaos of partition, a tireless champion of the oppressed, and the principal force behind some of the most progressive social legislation in India's history. To misrepresent his efforts is not only a disservice to his legacy but a betrayal of the very constitutional values he enshrined. It is imperative that the younger generation engages with his ideas in their true spirit, beyond the fog of propaganda, and commits to building the inclusive and egalitarian India that Dr. Ambedkar so valiantly envisioned.

Reference: 1. CAD, Vol. VII, pp.826-839; 2. BAWS, Vol. 14, Pt. 1, p. 51; Pt. 2, pp. 1181, 1185; 3. BAWS, Vol. 14, Pt. 1, p. 5; 14/2, pp 1161, 1162; .. BAWS, Vol. 14, Pt. 2, p. 1983; .. BAWS, Vol. 14, Pt. 1, pp. 742.743; .. BAWS, Vol. 14, Pt. 2, pp. 1068.1080, 1093, 1096, 1101; . BAWS, Vol. 14, Pt. 1, p. 40 ;14. Pt.2, pp. 888, 1143, 1156, 1170, 1172; . BAWS, Vol. 14, Pt. 1, pp. 37.38; Vol.14, Pt. 2, p. 1169; . BAWS, Vol. 14, Pt. 2, pp. 1172.1175; 10 BAWS, Vol. 14, Pt. 1, p. 40; Pt. 2, p. 1174; 11 BAWS, Vol. 12, pp. 661.691; 12 BAWS, Vol.1, pp.68,74, 75; 13 BAWS, Vol. 17, Pt.3, pp.503-505; 14 BAWS, vol.3, pp.66, 70, 92; Vol.17, Pt.1, pp.24-25; 15 BAWS, Vol. 17, Pt. 3, p. 95; Keer, 2016, p. 253; 16 BAWS, Vol. 17, Pt. 1, p. 79; Vol. 17, Pt. 3, pp. 528.532; 17 BAWS, Vol. 17, Pt. 3, pp. 101.102; Keer, 2016, pp. 259, 263, 265; 18 Keer, 2016, pp. 267.276; Shahare & Anil, Dr. B.R. Ambedkar: Struggle and Message, pp. 286.287; 19 BAWS, Keer, 2016, pp. 277.281, 284, 289; 20 BAWS, Vol. 1, p. 69; 21 BAWS, Vol. 8, pp. 21.23, 29; 22 BAWS, Vol. 8, p. 6; 23 BAWS, Vol. 8, pp. 1.2; 24 BAWS, Vol. 8, pp. 18, 385-394; 25. BAWS Vol.14 Pt.2 P1326

Col. Prithvi Raj Kumar
+91 9464894941

*ਪੈਨਸ਼ਨ ਵਿਹੁਣੇ ਮੁਲਾਕਾਮ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ ਉਪਰੰਤ
ਕਰਨਗੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ-ਕਰਮਜ਼ੀਤ ਤਾਮਕੇਟ*

*ਝੁਠੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਾਡੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਭਰਾਤੀ
ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਭਰਵੀਂ ਹਮਾਇਤ*

ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ
ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਵਿੱਚ ਕਰੀਬ 15
ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ
ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਅੱਗੇ ਰੋਸ
ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ
ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਰਥੀ ਫੁਕਣ ਦੇ
ਨਾਲ ਹੀ ਅਧੂਰੇ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ
ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਵੀ ਸਾੜੀਆਂ
ਗਈਆਂ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਜਿਲ੍ਹਾ
ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਰਮਜ਼ੀਤ
ਤਾਮਕੋਟ ਨੇ ਇਕੱਤਰਤਾ ਨੂੰ
ਸੰਬੰਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ
ਆਪ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸੱਤਾ 'ਚ
ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ
ਮਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਪਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ

ਾ ਲਿਖਤੀ ਵਾਅਦਾ
ਆ ਸੀ। ਭਰਵੇਂ ਰੋਸ
ਸੰਬੰਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ
ਤਾਮਕੋਟ ਨੇ ਨਵੀਂ
ਕੀਮ ਦੀ ਨਿਗੂਣੀ
ਲ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ
ਈ ਦਵਾਈ ਦੇ ਖਰਚੇ
ਹੋਣੇ ਅਤੇ ਉਹ ਸੇਵਾ
ਪਰਿਤ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ
ਮੀ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਣਗੇ
ਐਫ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ
ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਭੀਖੀ ਨੇ
ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਬਾਕੀ
ਵਾਂਗ ਆਪਣੇ ਚੋਣ
ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ
ਵਿੱਚ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੀ
ਗਰੰਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੁੰਜੂ
ਲੱਗਭਗ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬੀਤ
ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਪੈਨਸ਼ਨ
ਬਹਾਲੀ ਸਬੰਧੀ ਲਗਾਤਾਰ
ਟਾਲ ਮਟੋਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ
ਹੈ। ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਭਖਵੀਂ ਮੰਗ
ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲ ਕਰਨ
ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਭਾਜਪਾ
ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਕਸੇ ਕਦਮਾਂ ਤੇ
ਚਲਦਿਆਂ ਯੂਨੀਫਾਈਡ (ਯੂ
ਪੀ, ਐਸ) ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਕੀਮ
ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ
ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ

ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨਿਧਾਨ ਸਿੰਘ, ਸਿੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਤਰਸੇਮ ਬੇੜਾਵਾਲ, ਹਰਦੂਲ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਸਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਵੰਬਰ 2022 ਵਿੱਚ ਆਪ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲੱਖਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਛਿੱਕੇ ਟੰਗ ਕੇ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲੀ ਸਬੰਧੀ ਅਧੂਰਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲੀ ਸਬੰਧੀ ਲਾਗੂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਲਗਤਾਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਧਿਆਪਕ ਆਗੂਆਂ ਜਗਤਾਰ ਝੱਬਰ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਅਲੀਸ਼ੇਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨਕਲਾਬੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਧਿਆਪਕ ਵਿਰੋਧੀ ਚਿਹਰਾ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਨਕਾਬ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰਾਂ ਉਦਘਾਟਨ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਨਾਲ ਫੋਕੀ ਵਾਹ ਵਾਹ ਖੱਟਣ ਦੇ ਰਾਹ ਪਈ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਵਿਚੋਂ ਚੱਲੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਅਦਾਇਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਧਿਆਪਕ ਆਗੂ ਬਿੱਕਰਜੀਤ ਸਾਧੂਵਾਲਾ ਨੇ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਿਰੇਲੇ ਸੂਬੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਹਿਮਾਚਲ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਮੇਤ ਅਨੇਕਾਂ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਿਤਮਾਂ ਜ਼ਰੀਦੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਪੇਂਡੂ ਭੁੱਤੇ ਸਮੇਤ ਸੂਬੇ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਕੱਟੇ ਹੋਏ 37 ਤਰ੍ਹਾਂ

ਦੇ ਭੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ
ਮੁਨਕਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ
ਡੀ,ਏ, ਦੀਆਂ ਬਕਾਇਆ ਕਿਸ਼ਤਾਂ
ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ,ਏ,ਸੀ ,ਪੀ,
ਸਕੀਮ ਚਾਲੂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ,
ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ, ਐਨ
ਐਸ ਕਿਉਂ ਐਫ ਐਸੋਸੀਏਟ
ਟੀਚਰਾਂ,ਮੈਰੀਟੋਰੀਅਸ ਸਕੂਲਾਂ
ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ
ਕਰਾਉਣ, ਹਿੱਤ ਲਗਾਤਾਰ
ਸੰਘਰਸ਼ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
ਅੱਜ ਦੇ ਰੋਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ
ਸੂਬਾ ਭਰ ਚੇ ਸੈਂਕੜੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ
ਨੇ ਸ਼ਸ਼ੀਲੀਅਤ ਕੀਤੀ।ਇਸ
ਮੌਕੇ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ
ਏਕਤਾ ਉਗਰਾਹਾਂ ਦੇ ਜਗਸੀਰ
ਸੰਘ ਜਵਾਹਰਕੇ ਨੇ ਬੋਲਦਿਆਂ
ਕਿਹਾ ਕਿਹਾ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾ ਦੇ
ਲੇਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਜਾਬਰ
ਹਕੂਮਤ ਨਾਲ ਮੱਥਾ ਲਾਉਣਾ
ਪਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਆਪਣੇ ਹੱਕ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ।ਇਸ
ਮੌਕੇ ਦਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ,

ਮਨਦੀਪ ਕੋਟਲੀ, ਸਿਕੰਦਰ
ਕੋਟਲੀ,ਨਵੀਨ ਬੋਹਾ,ਕੁਲਦੀਪ
ਅੱਕਾਵਾਲੀ,ਅਮਰੀਕ ਬੋਹਾ,ਰਾਮ
ਸਿੰਘ,ਚਰਨਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਚੈਨ
ਸੇਖੋ, ਮੱਘਰ ਸਿੰਘ, ਜਗਪਾਲ
ਸਿੰਘ,, , ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ,
ਬੇਅੰਤ ਕੌਰ, ਖੁਸ਼ਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ,
ਅਮਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ,ਖੁਸ਼ਵਿੰਦਰ ਕੌਰ
ਗੁਰਜੀਤ ਮਾਨਸਾ, ਅਮਰਜੀਤ
ਸਿੰਘ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਗਾਮੀਵਾਲਾ,
ਜਸਵਿੰਦਰ ਕਾਮਰੇਡ,, ਹਰਵਿੰਦਰ
ਸਮਾਉ, ਮਨਦੀਪ ਕੁਮਾਰ,
ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਦਲੇਲਵਾਲਾ,
ਬਲਜਿੰਦਰ ਦਲੇਲਵਾਲਾ, ਧਰਮ
ਸਿੰਘ,ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਸੀਮਾ
ਰਾਈ, ਜਤਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਨੇਹਾ ਰਾਈ,
ਵੀਰਪਾਲ ਕੌਰ, ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ,
ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ,ਅਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ,
ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਰੜ
ਆਦਿ ਅਧਿਆਪਕ ਵੀ ਆਗੂ
ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ

